

Kuva: Enni Kasvi

Enemmän ja näkyvämmiin verkoston voimalla

Opas paikallisosastoille rasisminvastaisen viikon kampanjaan

Sisällys

Tämän oppaan tarina.....	2
Miksi juuri meidän on tärkeää olla mukana rasisminvastaisen viikon kampanjassa?.....	3
Mahdollisia kompastuskiviä	4
Miten pääsemme alkuun ja etenemme?	5
Tärkeää verkoston toiminnassa.....	6
Käytännön vinkit.....	7
Esimerkkejä toiminnasta ja järjestäjän muistilista	8
Lisää tietoa ja materiaalit verkossa	11

Tämän oppaan tarina

Tämä opas syntyi osana Humanistisen ammattikorkeakoulun opinnäytetyötä vuonna 2021, neljä vuotta Punaisen Ristin Ei rasismille! -hankkeen päättymisen jälkeen. Oppaan laati Punaisen Ristin monikulttuurisen toiminnan vapaaehtoinen Nina Ekonoja Rovaniemen osastosta.

Opinnäytetyö johtoajatukseksi oli se, että yhdenvertaisuutta edistävä työ ja rasisminvastainen viikko ovat Punaisen Ristin toiminnassa keskeistä. Etenkin pienemmällä paikkakunnilla rasisminvastainen viikko ei silti aina näy. Opinnäytetyössä selvitettiin, miksi näin on ja miten siihen voisi vaikuttaa.

Opinnäytetyössä perehdyttiin rasisminvastaisen viikon kampanjaverkoston vaiheisiin ja toimintaan Rovaniemellä. Siellä verkosto sai alkunsa Ei rasismille! -hankkeen aikana, ja on hankkeen jälkeen jatkanut toimintaansa. Se on muodostunut eri sektoreita edustavista tahoista, ja Punaisen Ristin paikallisosasto on yksi toimija muiden joukossa.

Opas on suunnattu erityisesti pienempien paikallisosastojen käyttöön. Sen tavoite on tarjota mahdollisimman konkreettisia ja helppokäyttöisiä malleja, joiden avulla osasto voi toteuttaa rasisminvastaisen viikon kampanjan yhdessä paikallisen yhteisön kanssa ja löytää sitä kautta uutta virtaa muuhunkin toimintaansa.

Oppaan kuvat ovat nuorille suunnatusta voimauttavan valokuvauksen työpajasta Rovaniemellä maaliskuussa 2019. Työpajan järjestivät yhteistyönä verkostoon kuuluvat kaupunki ja kauppakeskus Revontuli.

Miksi juuri meidän on tärkeää olla mukana rasisminvastaisen viikon kampanjassa?

Tasa-arvoinen yhteiskunta, jossa kaikkia ihmisiä arvostetaan taustasta riippumatta, on parempi ja turvallisempi meille kaikille. Ketään ei saa tuomita ulkoisten asioiden perusteella, joihin hän itse ei voi vaikuttaa.

Rasistinen toiminta ja syrjivät rakenteet kohdistuvat yhteiskunnassa heikoilla oleviin ihmisiin.

Punaisen Ristin periaatteet velvoittavat meitä järjestön jäseniä ja vapaaehtoisia toimimaan inhimillisesti ja olemaan heikoimman puolella.

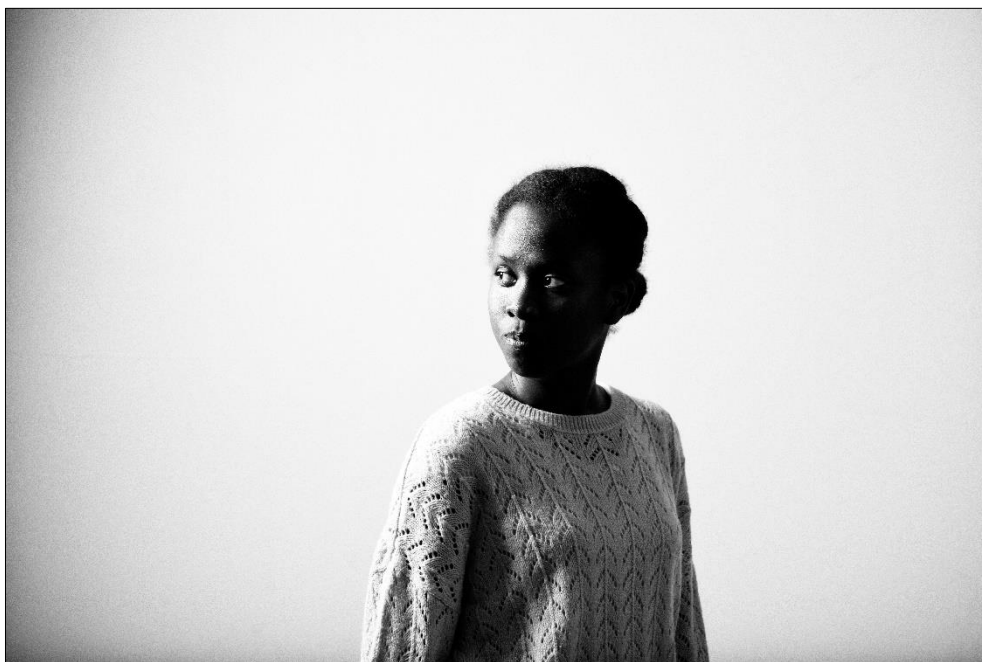
Rasisminvastaisen viikon sanoma ei liity vain maahanmuuttajiin.

Rasismi on muutakin kuin ihmisten arvottamista ihonvärin perusteella. Syrjintää ja kiusaamista kohtaavat monet vähemmistöt, esimerkiksi romanit, vammaiset tai seksuaalivähemmistöön kuuluvat.

Rasismi näkyy mediassa, lehtikirjoittelussa ja erityisesti netissä, ja vaikuttaa sitä kautta kaikkiin, jotka sitä näkevät.

Siksi kampanja on tärkeä myös siellä, missä ei asu maahanmuuttajia.

*"Pahinta ei ole pahojen ihmisten pahuus,
vaan hyvien ihmisten hiljaisuus."
Martin Luther King Jr.*

KUVA: REETU SALONEN

Mahdollisia kompastuskiviä

Entä jos...

... en ole perehtynyt rasismiin, enkä tiedä mitä ajatella siitä?

Meidän ei tarvitse tietää ja osata kaikkea, eikä pidä luulla tietävämme ja osaavamme tarpeeksi. Avoin ja utelias mieli riittää, aina voi oppia lisää.

... minulla on ennakkoluuloja jotain ihmisryhmää kohtaan?

Useimmilla ihmisillä on ennakkoluuloja, jotka voivat johtua esimerkiksi yleisestä mielipiteestä tai omista ikävistä kokemuksista.

Mieti mistä ennakkoluulosi johtuvat, ja ovatko ne todella perusteltuja.

Muista, että jokainen ihminen on yhtä arvokas.

... en koe olevani rasisti, mutta pelkään että minut leimataan sellaiseksi?

Älä pelästy tai suutu, jos saat kuulla, että olet tietämättäsi loukannut toista ihmistä rasisella tavalla.

On tavallista, että enemmistöön kuuluva ihminen ei huomaa toimivansa niin, että vähemmistöön kuuluvalla tulee ulkopuolinen olo.

Jos näin käy, pahoittele tekoasi tai sanojasi. Ensi kerralla toimit toisin!

... osastollamme ei ole resursseja?

Kukaan ei pärjää yksin, yhdessä saamme aikaan enemmän.

Riittää, että kutsutte saman pöydän ääreen kaikki tahot, joille asia on tärkeä.

Riittää, että olette avoimia yhteistyölle omien voimavarojenne mukaan.

KUVA: IBO

Miten pääsemme alkuun ja etenemme?

Kampanjan suunnittelu kannattaa laittaa alulle hyvissä ajoin, jotta ei tule kiire. Sopiva aika on jo ennen joulua.

Miettikää esimerkiksi osaston hallituksen kokouksessa, mitä tahoja rasminvastaisen viikon kampanja teidän paikkakunnallanne voi kiinnostaa. Lähetä kutsu yhteiseen tapaamiseen mahdollisimman laajalle joukolle. Tapaamiseen saapuneet ovat teidän paikallisen verkostonne alku!

Mukaan kannattaa kutsua

- kunta, esimerkiksi nuoriso- tai kulttuuritoimen edustaja
- seurakunta
- koulut ja oppilaitokset
- erilaiset yhdistykset, esimerkiksi Partio, 4H, kulttuuri- ja asukasyhdistykset
- urheilu- ja harrastusseurat
- paikalliset yritykset.

Kutsu voi olla esimerkiksi seuraavanlainen:

Tervehdys Punaiselta Ristiltä!

Haluaisimme toteuttaa paikkakunnallamme iloisen ja yhteisöllisyyttä lisäävän kampanjan maaliskuussa valtakunnallisen rasminvastaisen viikon aikana. Koska yhdessä tekeminen on aina hausempaa ja tuloksellisempaa, kutsumme koolle mukaan myös teidät - olettehan tärkeä osa yhteisöämme.

*Tervetuloa ideointikahveille [aika ja paikka]!
Mukana olemalla ette sitoudu mihinkään, vaan haluamme kuulla teidänkin ajatuksenne.*

*Ystävällisin terveisin,
Pirkko Puheenjohtaja
Punainen Risti XXX osasto*

Yhteisten tapaamisten määrä riippuu verkoston tarpeesta. Voi olla, että pari kertaa riittää: aloituskokoontuminen ja toinen vasta vähän ennen kampanjaviikkoa, jolloin tarkistetaan, että homma on hoidossa. Voi myös olla, että uuden verkoston luomiseksi ja virittämiseksi tarvitaan useampia, mutta seuraavina vuosina tarve vähenee.

Kirjoittakaa aina muistio ja lähettäkää se myös poissa oleville!

Tärkeää verkoston toiminnassa

Vuorovaikutus, tiedon jakaminen ja yhteisöllisyys on tärkeää.

Hyvä verkoston toiminta edellyttää, että osallistujat luottavat toisiinsa. On tärkeää ymmärtää ja muistaa, että toimijoita, työskentelytapoja ja resursseja on monenlaisia, ja että kaikkien panos on tärkeä.

Verkostoon kuulumisesta ja sen toiminnasta on oltava jotain hyötyä mukana olijoille.

Eri toimijat näkevät yhteistyössä erilaisia etuja. Monet haluavat saada omalle toiminnalleen näkyvyyttä. Jotkut arvostavat uuden oppimista ja kokemusta. Jollekulle on tärkeää itse verkostoituminen eli suhteen luominen uusiin ihmisiin ja organisaatioihin.

Koordinointi on tärkeää.

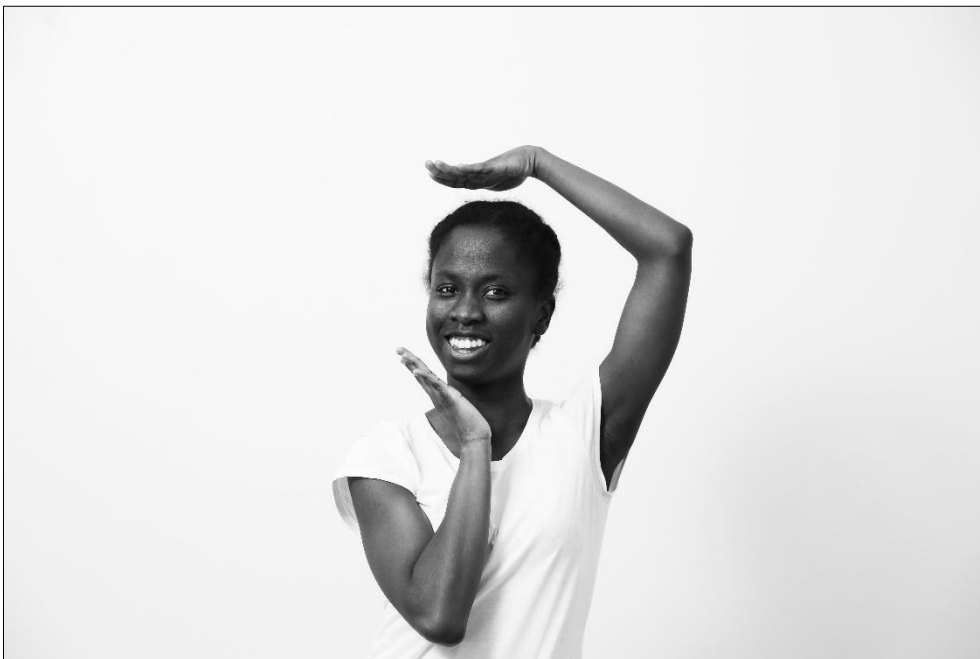
Jonkun / joidenkin kalenterissa pitää olla muistutus koolle kutsumisesta ja sähköpostissa / osoitekirjassa verkostoon kuuluvien yhteystiedot. Koordinoivan tahon ei välttämättä tarvitse itse lainkaan järjestää toimintaa tai tapahtumia.

KUVA: SALEH HASAN

Käytännön vinkit

- ✓ Koordinoiva taho voi olla muukin kuin SPR.
- ✓ Jakakaa vastuuta: yhteisen tiedon ei kannata olla yhden ihmisen varassa.
- ✓ Hyödyntäkää, jakakaa ja yhdistäkää resursseja. Yhdellä toimijalla voi olla rahaa, toisella välineitä, kolmannella asiantuntijuutta tai taitoja.
- ✓ Miettikää, mitä konkreettista vähintään voitte itse tehdä. Usein yhden idea saa toiset mukaan ja asiat kehittyvät yhteistyössä.
- ✓ Säästäkää voimianne suunnittelemalla. Voisiko esimerkiksi ystävänpäivän ja rasisminvastaisen viikon suunnitella yhdessä?
- ✓ Huomioikaa turvallisuus somessa ja tapahtumissa. Miettikää mihin on hyvä varautua ja miten (esim. vihakommentit somessa, rasistiset tai uhkaavat tilanteet tapahtumissa).
- ✓ Huomioikaa viestinnän saavutettavuus (sosiaalinen media ja mainokset) sekä tapahtumapaikkojen esteettömyys.
- ✓ Aina ei tarvitse keksiä itse:
  - Punainen Risti ja Ei rasismille! -hanke ovat koonneet paljon materiaalia ja toimintaideoita verkkoon, esimerkiksi some-julkaisu valmiilla kuvalla rasisminvastaisena päivänä on vaivaton tapa ottaa kantaa.
  - seurakkaa muiden paikkakuntien toimintaa, voitte saada hyviä ideoita!
- ✓ Punaisen Ristin piirit antavat vuosittain alueellisen Ennakkoluuloton edelläkävijä -tunnustuksen jollekin avoimuutta ja yhdenvertaisuutta edistäneelle taholle. Keskustelkaa verkostossa, kuka omalla alueellanne voisi sopia saajaksi, ja tehkää ehdotus!

KUVA: REETU SALONEN

Esimerkkejä toiminnasta ja järjestäjän muistilista

Rasminvastaiseen viikkoon ei liity varainhankintakampanjaa, eikä siihen usein varata budjettia. Talkoohengellä ja eri toimijoiden omien resurssien hyödyntämisellä saa paljon aikaan. Varainkeruu on toki mahdollista.

Kampanjatapahtuma, esimerkki 1: Verkkokoulutus

Osasto osallistuu piirin järjestämään verkkokoulutukseen rasismista, yhdenvertaisuudesta ja syrjimättömyydestä, johon voivat osallistua kaikki piirin osastot.

Osaston rooli on markkinoida koulutusta kaikille jäsenilleen ja vapaaehtoisille Omassa, somessa ja ryhmätapaamisissa.

Kampanjatapahtuma, esimerkki 2: Hankifutisturnaus

Partiolippukunta ja urheiluseura järjestävät koko perheen tapahtuman, jossa pelataan jalkapalloa lumessa.

Mukaan on haastettu paikallisen koulun henkilökunta, VPK ja Lionsit. Lisäksi on oma sarja perheille.

Partiolaiset jakavat lämmintä mehua ja myyvät muurikkalettuja, urheiluseura hoitaa tuomaroinnin.

Paikallinen kauppa lahjoittaa palkinnot ja lapsille tikkarit.

Osaston EA-ryhmä vastaa ensiavusta.

KUVA: ENNI KASVI

Kampanjatapahtuma, esimerkki 3: Yleisötapahatuma

Paikallinen 4H-yhdistys, Martat ja ruokakauppa järjestävät yhdessä hyvän mielen kahvittelutapahtuman kaupalla.

Kauppiaa tarjoaa kahvittelu- ja leipomistarvikkeet, Martat keittävät kahvit ja leipovat pullat, 4H-kerholaiset tarjoilevat kahvit ja jakavat Punaisen Ristin paikallisosaston tilaamaa kampanjamateriaalia, pinssejä ja tarroja.

Lisäksi 4H-kerholaiset järjestävät lapsille askartelupöydän, jossa on värityskuvia eri kulttuureja ja etnisiä taustoja edustavista ihmisistä, myös kotimaisista vähemmistöistä, romaneista ja saamelaisista.

Paikallinen romanimusiikkia soittava trio esittää reilun puolen tunnin setin elävää musiikkia.

Kampanjatapahtuma, esimerkki 4: Kouluvierailu

Osaston monikulttuurisen toiminnan vapaaehtoinen sekä kunnan ja seurakunnan nuorisotyöntekijät jalkautuvat päiväksi paikalliselle koululle.

He pitävät aamunavauksen ja vierailevat luokissa vetämässä oppilaille yhdenvertaisuusvisaa. Niissä käytetään Punaisen Ristin oppimateriaaleja, jotka saa ladata käyttöön maksuttomasti verkosta.

KUVA: KRYPEL DIEDHIEU

Kampanjatapahtuma, esimerkki 5: Elokuvailtapäivä

Kirjasto järjestää elokuvatapahtuman. Sen aikana katsotaan Kiehumispiste-dokumentti, jonka jälkeen on keskustelutilaisuus elokuvasta. Materiaalin saa käyttöön kirjautumalla Punaisen Ristin oppimateriaalipankkiin.

Keskustelutilaisuuden jälkeen näytetään toinen kirjaston valitsema, teemaan sopiva elokuva. Sopivia on paljon, esimerkiksi Aki Kaurismäen "Le Havre" tai "Toivon tuolla puolen", sekä Dome Karukosken "Leijonasydän".

Kirjasto huolehtii tarvittavista esittämisluvista ja mainosten tekemisestä, keskustelun vetää kunnan nuorisotyöntekijä.

Punaisen Ristin paikallisosasto tilaa verkkokaupasta ilmaiset materiaalit tilaisuutta varten: julisteita seinälle sekä pinssejä ja tarroja jaettavaksi osallistujille.

Kampanjatapahtuma, esimerkki 6: Taidepaja ja -näyttely

Kansalaisopisto järjestää yhdessä Setan paikallisyhdistyksen kanssa taidetyöpajan, jonka teemana on ihmisen oikeus olla oma itsensä.

Tapahtuman materiaalikustannuksiin haetaan ja saadaan pieni avustus kunnan kulttuuritoimelta.

Työpajassa valmistuneista töistä järjestetään taidenäyttely rasisminvastaisella viikolla esimerkiksi kansalaisopiston tiloissa, kirjastossa tai kunnantalolla.

Tapahtuman järjestäjän muistilista

Jakakaa tehtävät tapahtuman ja tarpeen mukaan. →

- tapahtumapaikan varaaminen / luvan kysyminen
- vapaaehtoisten rekrytointi (esim. kahvittajat, esiintyjät, juontaja, järjestyksenvalvojat, kuvaaminen)
- tarvikkeiden hankinta
- tavaroiden kuljetus ja roudaus
- turvallisuussuunnitelma
- tarvittaessa tapahtumailmoitus poliisille (jos kyseessä on yleisötapahtuma, johon odotetaan paljon ihmisiä)
- mainosten tekeminen
- mainosten levittäminen
- kiitos kaikille mukana olleille!

Lisää tietoa ja materiaalit verkossa

Tietoa rasisminvastaisesta viikosta Punaisen Ristin verkkosivuilla:

<https://www.punainenristi.fi/rasisminvastainen-viikko/>

Tietoa rasisminvastaisesta viikosta RedNetissä:

<https://rednet.punainenristi.fi/rasisminvastainen-viikko>

Taustatietoa Ei rasismille! -hankkeen verkkosivuilla:

<https://www.eirasismille.fi/>

Punaisen Ristin aineistopankki (vaatii käyttäjäksi rekisteröitymisen):

<https://aineistopankki.punainenristi.fi/>

Punaisen Ristin verkkokauppa, kampanjamateriaalit:

<https://punaisenristinkauppa.fi/fi/ilmaismateriaalit>

Punaisen Ristin oppimateriaalit opettajille, nuoristyöntekijöille ja yhteisöille:

<https://www.sproppimateriaalit.fi/web/site-28828/state-jurdembseiw6mi/front-page?topic=Yhdenvertaisuus>

Tukenanne ovat tietenkin myös Punaisen Ristin piiritoimistot, erityisesti osastokummi sekä monikulttuurisen toiminnan kehittäjät ja maahanmuuttotyöntekijät.

KUVA: ENNI KASVI

Lopuksi: Miksi teidän kannattaa lähteä mukaan?
Lue, mitä kampanjaan osallistuneet kertovat!

"On kilpailuetu näyttää yrityksen arvoja ja olla mukana yhteistyössä." (Yritys)
"Verkostomme laajeni ja yhteistyömahdollisuudet paranivat." (Yhdistys)
"Saimme lisää sisältöä perustoimintaamme." (Oppilaitos)
"Tapahtumiin osallistuminen oli kivaa!" (Urheiluseura)

EI RASISMILLE!
MOT RASISM!
AGAINST RACISM!

Punainen Risti

Punainen Risti pitää huolta kaikkein heikoimpaan asemaan joutuneista. Autamme kriisien ja onnettomuuksien keskellä, ja tuemme kaikenikäisiä ihmisiä elämän kolhiessa.

Kannustamme ja koulutamme ihmisiä pitämään huolta toisistaan ja hoitamaan terveyttään. Puolustamme kaikessa työssämme inhimillisyyttä ja rohkaisemme huomaamaan toisten ihmisten hädän.